Taksa plaćena u gotovu.
GOD. XLI. DUBROVNIK 10. Lipnja 1941. Broj 4-5.

LIST DUBROVAČKE BISKUPIJE

SLUŽBENO GLASILO I ZA KOTORSKU BISKUPIJU.
Deus.. ipse sapientiae dux est et sapientium emendator. (Sap. 7, 15)

Izlazi svakog mjeseca jedanput, a najmanje četiri puta godišnje.
Cijena godišnja: Din. 40. — Polugodišnja 20. — Četvrtgodišnja 10. — Mjesečna 3·50.
Pisma i novci šalju se na Biskupsku Kuriju. — Broj čekovnog računa 4393.

Nezavisna Država Hrvatska

Dne 10 travnja 1941 godine svanulo je sunce slobode Hrvatskom narodu, obnovljena je nakon toliko stoljeća Nezavisna Država Hrvatska. Na tu radosnu vijest zaigralo je svako pošteno hrvatsko srce, a i veselje i zanos domovinske ljubavi izražavalo se je na licu svih hrvatskih rodoljuba.

Nemožemo se zadržati kod potankosti toga povjesnog dogodjaja, već ćemo donijeti samo važnije dokumente iz prvih dana uskrsle Hrvatske Države.

Kvaternikov proglas

Hrvatski Narode!

Božja providnost i volja naših saveznika te mukotrpna višestoljetna borba hrvatskog naroda i velika požrtvovnost našeg poglavnika dra Ante Pavelića, te ustaškog pokreta u zemlji i inozemstvu:

Odredili su da danas pred dan uskrsnuća Božjeg Sina uskrsne i naša Nezavisna Hrvatska Država.

Pozivam sve Hrvate u kojem god mjestu oni bili, a naročito sve časnike, podčasnike i momčad cjelokupne oružane snage i javne sigurnosti, da drže najveći red i da svi smjesta prijave zapovjedništvu oružane snage u Zagrebu mjesto gdje se sada nalaze, te da cijela oružana snaga smjesta položi zakletvu vjernosti Nezavisnoj Državi Hrvatskoj i njenom Poglavniku.

Cjelokupnu vlast i zapovjedništvo cjelokupne oružane snage preuzeo sam danas kao opunomoćenik Poglavnika.

Bog i Hrvati! Za dom spremni!

U Zagrebu, 10. travnja 1941.

Zamjenik Poglavnika
Zapovjednik cjelokupne vojne snage
SLAVKO KVATERNIK, v. r.

Poglavnikov govor Hrvatskom Narodu putem radia prigodom imenovanja prve Hrvatske vlade

Hrvatski narode!

Hrvatski je narod osnovao svoju državu prije 1400 godina. Godine 1102. Hrvatska Država izgubila je po prvi puta najvažniju oznaku svoga potpunog suvereniteta. Od godine 1102. pa do danas, dakle punih 839 godina, hrvatski narod nije imao svoje nezavisne države. Sada, nakon punih 839 godina, evo, po prvi puta nakon što je uspostavljena potpuno samostalna Nezavisna Država Hrvatska, došao je čas, da se uspostavi i odgovorna državna vlada u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

Odredba o imenovanju prve hrvatske državne vlade

Zagreb, 16. travnja 1941.

Ja Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske imenujem Prvu Hrvatsku Državnu Vladu.

1. Presjedništvo Vlade i vanjske poslove preuzimam sam osobno.

2. Potpredsjednikom Vlade imenujem dra Osmana KULENOVIĆA iz Bihaća.

3. Zapovjednikom vojske i ujedno Ministrom Hrvatskog Domobranstva, sastojećeg se od kopnene, zračne i pomorske vojske, te oružništva i cjelokupnog prometa imenujem vojskovodju Slavka KVATERNIKA iz Zagreba. Podjedno u svakom slučaju, u kojem bih bio spriječen vršiti dužnosti Poglavnika imenujem ga svojim zamjenikom.

4. Ministrom Pravosugja imenujem dra Mirka PUKA iz Gline.

5. Ministrom unutarnjih poslova imenujem dra Andriju ARTUKOVIĆA iz Ljubuškoga.

6. Ministrom zdravstva imenujem dra Ivana PETRIĆA iz Šolte.

7. Ministrom narodnog gospodarstva imenujem dra Lovru SUŠIĆA iz Mrkopolja.

8. Ministrom Bogoštovlja i nastave imenujem dra Milu BUDAKA iz Sv. Roka.

9. Ministrom šuma i ruda imenujem Ing. Ivicu FRKOVICA iz Ličkog Novog.

10. Ministrom udružbe imenujem dra Jozu DUMANDŽICA iz Klobuka.

11. Predsjednikom zakonodavnog povjereništva imenujem dra Milovana ŽANIĆA iz Senja.

Poglavnik Države Hrvatske
Dr. ANTE PAVELIC, v. r.

Poglavnikov govor Hrvatskim Ministrima prije zakletve

Ministri! stojite pred svečanim činom, u kojem ćete položiti prisegu, u času kad budete preuzimali u svoje ruke poslove narodne, poslove državne, poslove u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Ja Vam dozivam pred oči svetost prisege i posljedice pred Bogom i pred hrvatskim narodom za svaki čin ili propust, što biste ga na štetu ili zlo hrvatskog naroda i Nezavisne Države Hrvatske učinili.

Načela Vlade Nezavisne Države Hrvatske.

Prigodom polaganja prisege prve vlade Nezavisne Države Hrvatske, neposredno prije no što je Poglavnik Dr. Ante Pavelić izrekao formulu prisege, pročitao je ministar bogoštovlja i nastave dr. M. Budak Načela Hrvatskog ustaškog pokreta. Formula prisege Poglavnika sadrži također riječi: „te da ću se u svemu držati ustaških načela". Stoga donosimo ovdje tekst ustaških načela, da naši čitatelji poznavaju osnovne linije, po kojima se ravna cijeli život Nezavisne Države Hrvatske.

1. Hrvatski narod jest samosvojna narodna (etička) jedinica. On je narod sam po sebi, te u narodnom smislu nije istovjetan ni s jednim drugim narodom, niti je dio ili pleme bilo kojega drugoga naroda.

2. Hrvatski narod ima svoje izvorno povijesno ime Hrvat, pod kojim se je pojavio u davno povijesno doba, pod kojim je prije 1400 godina došao u današnju svoju postojbinu, te pod kojim živi sve do danas. Toga imena ne može i ne smije zamijeniti nikakvo drugo ime.

3. Svoju današnju postojbinu učinio je hrvatski narod već u pradavna vremena svojom domovinom, u njoj se trajno nastanio, s njome srastao i dao joj izvorno i naravno ime Hrvatska. To ime ne može se i ne smije se zamijeniti ni s jednim drugim imenom.

4. ZEMLJA, koju je u pradavno doba hrvatski narod zaposjeo, te koja je postala njegovom domovinom, prostire se na više pokrajina, koja su posebna pokrajinska imena imale dijelom još prije dolaska Hrvata, a druga su pokrajinska imena nastala poslije, nu sve te pokrajine sačinjavaju jednu jedinstvenu domovinu Hrvatsku, te nitko nema prava, da bilo koju od tih pokrajina svojata za sebe.

5. Hrvatski je narod u svoju domovinu Hrvatsku došao kao potpuno slobodan narod, i to u vrijeme seoba naroda vlastitom pobudom, te je tu zemlju osvojio i svojom zauvijek učinio.

6. Hrvatski je narod u svoju domovinu Hrvatsku došao potpuno izgrađen (organiziran) ne samo obiteljski, nego i vojnički, te je odmah po dolasku osnovao svoju vlastitu državu sa svima obilježjima državnosti.

7. Svoju vlastitu državu Hrvatsku osnovanu već onda, kada su mnogi drugi narodi živjeli još potpuno nesređeni (neorganizirani), hrvatski je narod održao kroz sve vjekove pa do konca svjetskoga rata, a nije je se kao ni prava na nju, nikada, pa ni koncem svjetskog rata, bilo kojim činom ili bilo kojom zakonitom odlukom odrekao, ili to svoje pravo na koga drugoga prenio. Tek mu je koncem svjetskoga rata tuđinska sila spriječila, da dalje vrši svoja vrhovnička (suverena) prava u vlastitoj svojoj državi Hrvatskoj.

8. Hrvatski narod imade pravo svoju vrhovničku (suverenu) vlast na cijelom narodnom i povijesnom području oživotvoriti, t. j. svoju potpunu samostalnu i nezavisnu Hrvatsku Državu opet uspostaviti. Tu uspostavu imade pravo izvršiti svim sredstvima, pa i silom oružja.

Hrvatski narod ne vežu nikakve megjunarodne niti državnopravne obveze iz sadašnjosti, niti iz prošlosti, koje nisu u potpunoj saglasnosti sa ovim načelima, niti će se na takove u svojoj Nezavisnoj Državi Hrvatskoj obazirati.

9. Hrvatski narod ima pravo na sreću i blagostanje kao cjelina, a isto tako pravo ima i sva-

ki pojedini Hrvat, kao član te cjeline. Ta sreća i blagostanje mogu se oživotvoriti i ostvariti za narod kao cjelinu i za pojedince kao članove cjeline, jedino u posve samostalnoj i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, koja ne smije i ne može biti sastavnim dijelom u ni jednom obliku ni jedne druge države ili bilo kakove ine državne tvorevine.

10. Hrvatski narod ima svoje vrhovničko pravo (suverenitet) po kome on jedini ima vladati u svojoj državi i upravljati sa svim svojim državnim i narodnim poslovima.

11. U hrvatskim narodnim i državnim poslovima u samostalnoj i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj ne smije odlučivati nitko, tko nije po koljenima i po krvi član hrvatskoga naroda, te isto tako ne smije o sudbini hrvatskoga naroda i Hrvatskę Dižave odlučivati ni jedan strani narod, ni država.

12. Seljaštvo nije samo temelj i izvor svakoga života, nego ono i samo po sebi sačinjava hrvatski narod, te je kao takovo nosilac i vršilac svake državne vlasti u Hrvatskoj Državi.

I kraj toga svi staleši hrvatskoga naroda sačinjavaju jednu narodnu cjelinu, budući i ostali staleži u hrvatskom narodu, kojih su članovi pripadnici hrvatske krvi, imaju ne samo svoj korijen i porijetlo, nego i trajnu vezu sa selom.

Tko u Hrvatskoj ne potječe iz seljačke obiteljl, taj u 90 slučajeva od stotine nije hrvatskoga porijekla, ni krvi, već je doseljeni stranac

13. Sva tvarna (materijalna) i duhovna dobra u Hrvatskoj Državi vlasništvo su naroda, te je on jedini vlastan s njima raspolagati i s njima se koristiti.

Prirodna bogatstva hrvatske Domovine, napose njezine šume i rude, ne mogu biti predmetom privatne trgovine.

Zemlja može biti vlasništvo samo onoga, koji je obrađuje sam sa svojom obitelju, t. j. seljaka.

14. Temelj svake vrijednosti jest samo rad, a temelj svakog prava jest dužnost. Stoga u Hrvatskoj Državi rad označuje stupanj vrijednosti svakoga pojedinca i ima predstavljati temelj cjelokupnoga narodnog blagostanja.

Nitko ne može imati nikakvih posebnih prava, nego samo dužnosti prema narodu i državi, koje jedino daju svakome pravo na osigurani život.

15. Vršenje svih javnih dužnosti (funkcija) vezano je na odgovornost. Svatko, tko u ime naroda ili Države vrši javne poslove bilo kakove vrsti, odgovara sa svojim dobrom i sa svojim životom za sva djela i propuste.

Nu dužnost i odgovornost prema cjelini imadu biti temeljem svake djelatnosti u posebničkom (privatnome) životu svakog pojedinca, člana hrvatskoga naroda.

16. Težište ćudoredne (moralne) snage hrvatskoga naroda leži u urednom i vjerskom obiteljskom životu, njegove gospodarske snage u seljačkom gospodarstvu, zadružnom životu i prirodnom bogatstvu i prokušanim vojnim vrlinama.

Prosvjetni i kulturni napredak hrvatskoga naroda temelji se na prirodnoj narodnoj darovitosti i prokušanoj sposobnosti na polju nauke, znanosti i prosvjete.

Veleobrt, obrt, kućno rukovodstvo i trgovina imaju biti ruka pomoćnica u sveukupnom seljačkom i općem narodnom gospodarstvu. Te grane života imaju biti polje časnog rada, te vrelo dostojnoga života, a ne sredstvo gomilanja narodne imovine u rukama glavničara (kapitalista).

17. Skladno gajenje promicanje i usavršavanje svih narodnih vrlina i grana narodnog života, zadaća je svih pregnuća javnog rada i državne vlasti kao takove, jer one daju potpuno jamstvo opstanka, vjekovnog bivstvovanja i blagostanja sadanjih i budućih pokoljenja cjelokupnog hrvatskog naroda, te opstojnosti i sigurnosti Nezavisne Države Hrvatske.

Na ovim načelima temelji Hrvatski ustaški pokret svoj rad i borbu, te kroči otvoreno i odvažno naprijed k cilju, t. j. k potpunom oslobođenju hrvatskoga naroda i uspostavi samostalne i Nezavisne Države Hrvatske.

Dano u Glavnom ustaškom stanu dana 1. lipnja godine 1933.

Ustaški poglavnik:
dr. Ante PAVELIĆ v. r.

Kruna Zvonimirova obnovljena

Dana 15. svibnja 1941 ostat će zabilježen u hrvatskoj povjesti kao datum dalekosežnog značenja. Toga je dana Poglavnik izdao zakonsku odredbu o Kruni Zvonimirovoj, simbolu suvereniteta Nezavisne Države Hrvatske.

Zakonska odredba o Kruni Zvonimirovoj glasi ovako:

§ 1. — Suverenitet (vrhovništvo) Nezavisne Države Hrvatske predstavlja kruna kralja Zvonimira.

§ 2. — Kruna kralja Zvonimira ima na zlatnom obodu osam poput trolista zaokruženih zubaca, od kojih se sprijeda vidi pet. Sa tog oboda polaze dvije zlatne prečke u obliku luka. Na njihovom vrhu stoji jabučica sa križem. Obod krune je urešen draguljima različite boje. Kruna je podstavljena iznutra grimizom.

§ 3. — Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim Novinama.

U Zagrebu, 15. svibnja 1941.

Zakonska odredba nosi uz potpis Poglavnika i potpise sviju ministara.

O državnopravnom značenju krunidbe kralja Zvonimira, dosljedno o značenju Zvonimirove krune, s povijesnog i državnopravnog gledišta napisao je sveuč. prof. hrvatske povijesti dr. Miho Barada, mjerodavni stručnjak u tom pitanju, članak za „Hrvatski Narod" od 16. ov. mj. U članku prof. dr. Barada ističe, da su hrvatskoj državnoj samostalnosti, nakon doseljenja u današnju postojbinu, stajale na putu dvije zapreke. Jedna državno-pravna, koja je sastojala u nedostatku priznanja pape ili cara. Druga je teritorijalna, jer su dalmatinski gradovi priznavali suverenost bizantin. cara. Za vladanja kraljeva Tomislava, Držislava, Krešimira III. i Petra Krešimira vodile su se borbe s Bizantom o te gradove. Kralj Tomislav je izvojštio sebi naslov prokonzula tih gradova. Za Držislava i Petra Krešimira ne znamo, u kojoj su formi vladali dalmatinskim gradovima. Na to dr. Barada nastavlja:

„Hrvatskom kralju Dmitru Zvonimiru (1075. —1089.), nasljedniku Petra Krešimira, polazi za rukom da jednim međunarodnim aktom prebrodi obe zapreke, koje su bile smetnja potpunoj nezavisnosti i samostalnosti hrvatske države u smislu ondašnjeg međunarodnog shvaćanja. To je postigao na taj način, što je odmah po dolasku na prijestolje polovinom god. 1075. stupio u dodir s tadanjim papom Grgurom VII. Zvonimir priznaje papu vrhovnim glavarom Zapada ne samo u crkvenom, nego i u političkom smislu. Zato mu papa — prema naučanju spomenute publicistike o papi kao nosiocu carskog univerzalizma — šalje po svojim poslanicima Gebizonu, opatu rimskog samostana sv. Bonifacija i Aleksija, te Fulkoinu, biskupu Fossombrone kod Ancone, kraljevske znakove: krunu, žezlo, stijeg i mač.

Ovaj akt nije običan akt crkvene krunidbe, već je i državno-pravno diplomatski akt. Prije svega ovo je prvi put da papa šalje krunu jednom hrvatskom vladaru; prvi put u našoj povijesti papinski poslanici krune hrvatskoga vladara.

Ali što je najvažnije, aktom krunidbe hrvatski kralj prestaje biti regionalni vladar, sam o sebi i bez međunarodnog priznanja, jer ga papa uzvisuje na viši stupanj. Time što je Hrvatsku i Zvonimira primio u svoju zajednicu pravno (de iure) je učinio hrvatsku i hrvatskog kralja ravnopravnim svima ostalima onodobnim državama i vladarima. Zvonimir je tako izjednačen s kraljevima Engleske, Francuske, Madžarske, Poljske, Češke i dr.

Međutim aktom krunidbe papa rješava i drugu zapreku potpunoj samostalnosti. Papa svojom suverenom moći oslobagja Dalmaciju bizantinskog suvereniteta i prisajedinjuje je hrvatskoj državi. Time je završena borba za sjedinjenje Dalmacije i Hrvatske, koja je trajala od 9. do 11. stoljeća.

Hrvati su tako teritorijalno i državno-pravno postigli vrhunac samostalnosti. Zvonimirova krunidba je akt priznanja hrvatskomu narodu, kruna uspjeha u borbi protiv političkoga i vjerskog presizanja sa strane Istoka i Bizanta. Da je taj akt bio zaista jedan vrlo važan državno-pravni diplomatski akt, a ne tek običan crkveni akt krunidbe, svjedoči činjenica, da su se u kasnijim stoljećima branitelji papinskoga političkog suvereniteta na Zapadu, u prvom redu pozivali upravo baš na akt krunidbe hrvatskoga kralja Zvonimira sa strane Grgura VII."

U tom svjetlu gledana, Zvonimirova Kruna je simbol potpunoga i međunarodno priznatoga suvereniteta Nezavisne Države Hrvatske. To je značenje dana 15. svibnja 1941.

Nova hrvatska dinastija

Drugi datum povjesnog značenja za Hrvatski narod je dan 18. svibnja 1941 godine, kad je Poglavnik, na čelu posebne državne deputacije, svečanim načinom ponudio Zvonimirovu krunu članu Savojske kuće. Taj je čin obavljen u Rimu u velikoj kraljevskoj dvorani na Kvirinalu.

U nedjelju ujutro 18. ov. mj. je Poglavnik dr. Ante Pavelić, u pratnji članova državnog izaslanstva, koje su sačinjavali članovi hrvatske državne vlade i zastupnici svih staleža hrvatskoga naroda iz svih dijelova države stigao u Rim. Poglavniku i izaslanstvu je Rim priredio najsvečaniji doček.

U 11 i četvrt uslijedila je svečana audijencija Poglavnika i hrvatskoga državnog izaslanstva kod Nj. Veličanstva Viktora Emanuela III. Okružen svima princevima Savojske kuće, članovima talijanske vlade i generaliteta, saslušao je N. Veličanstvo ovu adresu, koju mu je pročitao Poglavnik dr. Ante Pavelić.

»SIRE!

Moje Državno Vijeće i moje Ministarsko Vijeće jednodušnom odlukom proglasili su pred nekoliko dana, da Zvonimirova Kruna, koja je u ratu i miru resila glave naših Kraljeva — predstavlja suverenitet Nezavisne Države Hrvatske.

Poslije ovog povijesnog čina obnove, koja posvećuje volju slobodnog hrvatskog naroda u njegovoj tisućgodišnjoj tradiciji za život i koja označuju državnu tvorbu u novom europskom poretku, koji je nastao pobjedom sila osovine, narod, uskrsnuvši od tlačenja i borbe od nekoliko decenija, odlučio je, da ponudi Krunu svojih Kraljeva Vojvodi iz Vaše uzvišene Kuće, moleći Vas, Sire, da bi se udostojali odrediti ga.

SIRE!

Iz Vaše Kuće, uzvišene slavom Vojskovogja, umnih knezova, te moćnih i pravednih vladara, mi, hrvatski narod, očekujemo monarha OSNIVAČA NOVE HRVATSKE DINASTIJE, koji će nam predhoditi u našem preporodu. Mi smo toliko ponosni na Kralja, koji će uzići na prijestolje naše Hrvatske, kao što smo ponosni na našu državnu i narodnu nezavisnost.

Nas nadahnuje čvrsto ufanje u vjeru Rima. Osim toga smo vogjeni k Vama uspomenom još kod nas živom na slavne bitke, izvojevane kod nas od Vašeg Princa ratnika Eugena Savojskog.

I moleći Vas, Sire, da odredite jednog vojvodu Vaše uzvišene Kuće, sa čvrstom sigurnošću vjerujemo u sreću Njegovog Kraljevanja i u sreću Njegovih legitimnih nasljednika, u dobrobit Hrvatskog naroda i u trajno prijateljstvo i savezništvo, koje je pod Vašom vladavinom uspostavio Vogja fašizma izmegju Italije i Hrvatske".

Odmah poslije toga Njegovo Veličanstvo Kralj i Car odgovorio je ovim riječima:

„Poglavniče i gospodo izaslanici kraljevstva hrvatskoga! Sa živim zadovoljstvom i duboko zahvalnim srcem prihvaćam zahtjev, koji ste uputili u ime plemenitog naroda hrvatskog, da bismo označili jednoga kneza naše kuće, da bi se okrunio krunom Zvonimirovom i da bi osnovao dinastiju, koja će biti na čelu kraljevstva Hrvatske. Riječi, kojima ste popratili taj zahtjev, da biste pokazali, kako prisuće kneza Sabaudske na prijestolju Nezavisne Države Hrvatske ima posvjedočiti volju vašeg naroda za suradnju s Italijom, u duhu nalaze odjeka u osjećajima našim, kao i u osjećajima čitavog talijanskog naroda. Mi pozdravljamo kao veselu nadu za novi poredak koji se utvrgjuje u Evropi, preporod hrvatskog naroda, čija je povijest tolikim vezama vezana uz našu i koji je ustrajno stoljećima svoj moralni i intelektualni život usmjerio prema civilizaciji Rima.

Italija nije tek od danas osjetlivo pokazala svoje puno razumijevanje i svoje simpatije za težnje hrvatskog naroda, koje su u Vama Poglavniče našle nepokolebivog pobornika. Danas, kada je stoljetna želja hrvatskog naroda — da bi opet uskrsnula vlastita država — potpuno ostvarena pomoću pobjeda osovine, vrlo nam je drago, što imamo priliku, da u svečanosti ove uzvišene zgode izjavimo Vama gospodo izaslanici Nezavisne Države Hrvatske, da je Italija sa svim srcem uz Vaš plemeniti narod, spremna pružiti svaku podporu svoje suradnje u bratskim solidarnim nakanama i djelima.

Potaknuti Vašim osjećajima veseli smo, što možemo prihvatiti zahtjev bratskog naroda i označiti našeg ljubljenog nećaka Kraljevsku Visost Aimona di Savoia-Aosta, vojvodu od Spoleta, da preuzme kraljevsku krunu Hrvatske. Naša želja i želja talijanskog naroda prate ga u njegovoj visokoj misiji u isto vrijeme želimo hrvatskom narodu razdoblje uspjeha i plodnog napredka".

Poslije svečane audijencije kod Nj. Veličanstva Viktora Emanuela III. Poglavnik i cijela pratnja primljeni su od Nj. Visosti Aimona di Savoia-Aosta, vojvode od Spoleta, njegove supruge vojvodkinje Irene te vojvodkinje Majke kneginje Helene.

Međunarodni ugovori.

Zatim su u Palazzo Venezia potpisani toga dana međunarodni ugovori između talijanske i hrvatske vlade o granicama kraljevine Italije i Nezavisne Države Hrvatske, o garanciji i suradnji, o pitanjima vojničkog značaja.

Značenje obaju čina najvjernije izrazuju zdravice poglavice talijanske i hrvatske vlade, izrečene prigodom svečanoga ručka u počast hrvatske državne delegacije. Vođa fašističke Italije je kazao:

„Talijanski narod i vlada pozdravili su s osjećajima dubokih simpatija obnovu Zvonimirove krune, taj uzvišeni simbol 1.000 godišnje tradicije, koja se po tolikim zgodama i nezgodama povezuje s našom vlastitom sudbinom.

Drago mi je izraziti i najsrdačniju dobrodošlicu vama, koji ste se potrudili ovamo, da biste od Njegovog Veličanstva Kralja i Cara zatražili, da označi jednog kneza svoje slavne kuće suverenom uskrsnulog kraljevstva Hrvatskog.

Dinastijske tako sretno sklopljene veze i ovih dana zaključeni ugovori stvaraju između naših dviju zemalja solidarnost, koja nalazi svoj prirodni temelj i jamstvo vječnog trajanja ne samo u susjednosti teritorija, nego i u zajednici idealnih vrijednosti političkih ustanova i u nadopunjavanju interesa. Na ovim temeljima namjeravamo razviti plodan sporazum i djelotvornu suradnju na svim područjima sa živom željom, da bismo stvorili djelo rimske solidnosti i u duhu najlojalnijeg i najobuhvatnijeg prijateljstva.

Vi Poglavniče znadete, kakvim je osjećajima fašistička Italija pratila napore hrvatskih rodoljuba, a posebno vaših vjernih ustaša. Ta oružana garda hrvatske revolucije, koja je pod Vašim vodstvom i nadahnuta Vašim željama pridonijela oslobođenju. Tim istim osjećajima mi ćemo biti Vama uz bok pri radu, koga se prihvaćate, da biste ponovno izgradili državu i uputili je prema sretnoj budućnosti, koja je očekuje u okviru novog evropskog poredka, koji se podiže na pobjedama velevlasti osi. Drago mi je, što mogu u tom duhu podignuti misao do uzvišenog kneza, kome je palo u dio da se popne na prijestolje Hrvatske, te da mogu izraziti svoje najtoplije želje za njegov uspjeh, za Vas, Poglavniče, kao i za slavni uspon hrvatskog naroda!“

Poglavnik je na ovu Duceovu zdravicu odgovorio slijedećom zdravicom:

„Duce! Poslije vjekovnih zgoda i nezgoda na ovaj historijski dan, koji kruni našu obnovu, osobito sam zahvalan Vama, koji takođjer bijaste kovač nove ere, što će učvrstiti sve jače prijateljske veze između dvaju susjeda i nezavisnih naroda.

Hrvatski narod ponudio je danas u carskom Rimu Zvonimirovu krunu jednom knezu slavne Sabaudske dinastije, koji će biti osnivač nove hrvatske dinastije. Pakt o savezu, pakt garancije i suradnje s raznim dopunskim ugovorima, označava postojanost naše sutrašnjice u dijelu Evrope, koji je do sada bio područje stalnih potresa.

Pošto su uređeni ugovori o granicama i to u duhu velikog uzajamnog razumijevanja; pošto je paktom osigurana srdačna i intimna suradnja dvaju naroda ne više rastavljenih nego povezanih na smirenom Jadranu — hrvatski narod tradicionalno ponosan i nezavisan, svečanim činima, koji su danas izvršeni, slobodno pristaje i pristupa novom evropskom poredku, što ga promiču vlasti osovine, te stiče u zajednici duha i interesa one uvjete plodna života, kojima je jamstvo već samo ime Rima.

Dok sada hrvatski narod nastoji dati pozitivan prinos djelu evropske suradnje na korist svih susjednih prijateljskih naroda, to ne odvraća poglede s ideala napredka i životne časti, ideala, koji su u fašizmu našli svoj prvi izraz.

Duce! Vi poznajete progonstva, što ih je pretrpio hrvatski narod i mi njegovi eksponenti za ovih posljednjih 20 godina. Vi poznajete našu povijest i naše težnje. Stoga ste u našim očima ne samo Duce fašističke revolucije, jaki kormilar koji upravlja sudbinom talijanskog naroda, nego ste — Duce — i prijatelj hrvatskog naroda. Kao vođa ustaške revolucije i preporođene nacije, koja je ušla u evropsku zajednicu s osjećajima dubokog prijateljstva pružam Vam, Duce, izraz svoga iskrenog zahvalna srca te dižem čašu u zdravlje Nj. V. Kralja i Cara, u zdravlje Sabaudskog kneza, koji je određen da stupi na hrvatsko prijestolje, u zdravlje kraljevske obitelji, iskazujući Vam želje za napredak savezničkog talijanskog naroda i za Vašu osobnu sreću“.

O značenju dana 18. svibnja dao je Poglavnik i posebnu izjavu za hrvatsku javnost uredniku „Hrvatskog Naroda", koja glasi:

„Uspostavom krune Zvonimira kao nosioca suvereniteta Nezavisne Države Hrvatske, te ponudom vojvodi Savojskom da stupi na hrvatsko prijestolje odnosno sljedstveno odlukom hrvatskog naroda u tom pogledu, i osnutkom Hrvatske dinastije, hrvatska državna suverenost dobiva stalnost, a Nezavisna Država Hrvatska dobit će oblik, kojim će njena nezavisnost niti potpuno osigurana. Na megjunarodnom polju Hrvatska Država će postati znatnim čimbenikom, a hrvatski narod u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj imat će sigurnost i najviše mogućnosti svoga uregjenja u svim granama života, kao i mogućnost općeg blagostanja".

Audijencija kod Sv. Oca

Na svršetku povijesnoga dana primljen je Poglavnik Dr Ante Pavelić u privatnu audijenciju kod sv. Oca. Poglavnik je u 6 sati u večer stigao s pratnjom u Vatikan, te mu je na prolazu u dvorane odred švajcarske garde iskazao počast. Kardinal državni tajnik Maglione predveo ga je Njegovoj Svetosti Piju XII, koji se je u privatnoj audijenciji zadržao s Poglavnikom u razgovoru oko pola sata.

Istoga dana u 7 i po sati na večer primio je sv. Otac Pijo XII u zajedničku audijenciju katoličke članove hrvatskog državnog izaslanstva. Predveo ih je sv. Ocu preuzv. g. Dr Salis-Sevis, pomoćni biskup zagrebački. Sveti Otac je najprije primio poklonstvo prisutnih ministara, a nakon toga je Doglavnik Dr Mile Budak predstavio sve članove izaslanstva, s kojima je sv. Otac izmijenio nekoliko ljubeznih riječi. Pri odlasku je sv. Otac izrazio najbolje želje za napredak i sreću hrvatskoga naroda.

I ova je audijencija ponovni dokaz brige i ljubavi, kojom sv. Otac obuhvaća hrvatski narod i koje iskazuje svakom prigodom, napose proglašenjem jubilejske godine prvih veza Hrvata sa Sv. Stolicom, u kojoj je došlo do obnove Nezavisne Države Hrvatske.

*

Hrvatski narod, dakle, dobiva u obnovljenoj državi svoj tradicijonalni oblik kraljevstva, simbolički izražen u Kruni Zvonimirovoj. Nosilac Zvonimirove Krune postaje član Savojske dinastije, jedne od najstarijih evropskih dinastija, koju vežu uz Katoličku Crkvu duboke veze, jer je iz nje poteklo više svetaca i blaženika.

Za praksu

Pravoslavni brak i katoličko crkveno pravo

Brak što su sklopile dvije od rogjenja i krštenja pravoslavne (nekatoličke) osobe pravoslavnim obredom, smatra se (što se oblika tiče) valjanim i sa stanovišta katoličke Crkve, jer takove osobe nisu vezane na katoličku crkvenu formu (vd. k. 1099 § 2 Kd. kan. pr.).

Takav se brak mora smatrati valjanom i tvrdom kršćanskom ženidbom (matrimonium validum et ratum c. 1015 § 1) tako dugo, dok se protivno propisno ne dokaže (k. 1014). Prema tomu je i izvršeni pravoslavni brak nerazrješiv za života bračnih drugova (k. 1118), a pretpostavlja se da je izvršen (matrimonium consumatum, c. 1015 § 1), ako su supruzi skupa stanovali, dok se protivno ne dokaže (k. 1915 § 2).

Zato se takove pravoslavne osobe, ako jedna ili obje prijedju u kat. vjeru, ne moraju ponovno vjenčati ili obnavljati bračnu privolju ali ne mogu u kat. Crkvi ni novoga braka sklopiti za života drugoga bračnoga druga, jer im smeta zapreka ženidbenog veza (k. 1069 § 1).

Presuda pravoslavnog crkvenog suda, kojom je možda izrečena nevažnost (nevaljalost) ili razvod takvog pravoslavnog braka nema kreposti za kat. crkveno pravno područje (vd. kk. 1069 § 2 i 1960).

Za presudu o nevaljalosti ili rastavi takovog braka nadležan je za kat. crkveno područje isključivo kat. ženidbeni sud, ali on smije postupati samo u slučaju, kada je stranka, koja traži poništenje ili rastavu braka već prešla u kat. vjeru.

Dr. F. Herman („Bogosl. Smotra").

Taksiranje molba za vjerske prelaze. Kod vjerskog prelaza plaća se na zapisničku molbu za

primitak crkvena taksa iz T. br. 44 Pravilnika u iznosu od Din 20.—, i to toliko puta koliko je prelaza odnosno prelaznika. Notorno siromašna lica mogu biti oslobođena od te takse u smislu objašnjenja br. 69 BK-1939 I točka 4, c i d.

Rimski odlikovanici i popunjenje njihovih službi. — U našim kao i drugim biskupijama po svijetu ima znatan broj svećenika, koji su (redovno na preporuku svojih Ordinarija) od sv. Stolice odlikovani iz počasti (honoris causa) raznim naslovnim službama u rimskoj kuriji (k 328). Njihov je počasni naslov **monsignore** (Familiares Summi Pontificis). Prema jasnoj odredbi Kodeksa kan. prava (k. 1435 § 1, 1) zadržala je sebi sv. Stolica ponovnu podjelbu svih nadarbina (beneficia) takovih rimskih odlikovanika bile one ili ne bile dušobrižničke (curata), kada se upraznе (vacant) bilo njihovom smrću bilo na koji drugi način (promaknućem, zahvalom ili premještajem).

Kod nas se u pravilu radi o upražnjenim župama i kanonikatima.

Podjelba takove sv. Stolici zadržane nadarbine od koga drugoga (n. pr. od Ordinarija) bila bi nevaljana i ništava (k. 1434).

Kako Ordinariji moraju postupati pri popunjavanju takovih sv. Stolici pridržanih nadarbina potanko je propisano u naputku *Apost. Datarije* od 11 nov. 1930 (AAS, 1930, 525).

Niža takova rimska odlikovanja (Camerarii), koja nemaju prelatskog naslova (Prelati domestici), gube se smrću pape, koji ih je podijelio, ako ih novi papa ne obnovi. Prema sigurnom mišljenju uvaženih kanonista (Sipos, Vermeersch Creusen, Coronata i dr.) nije zadržana nadarbinska služba takovog bivšeg rimskog odlikovanika, ako u času upražnjenja njegove službe nije više bio monsinjorom, jer mu odlikovanje nije od novoga pape propisno obnovljeno.

Nenadarbinske službe (n. pr. katehete, profesora itd.) takovih odlikovanika nisu uopće zadržane.

Isto tako prema izričitoj zakonskoj odredbi (k. 1435 § 2) nisu zadržane ni nadarbinske službe, ako su **manualne** (t. j. bez stalnosti vd. k. 1411, 4) ili ako su pod patronatom lajičkim ili mješovitim (lajičko-crkvenim).

Kod upražnjenja nadarbinske službe takovih monsinjora zahvalom (ostavkom, renuntiatione vd. kk. 184-197) novo je popunjenje pridržano sv. Stolici, ali samo primanje ostavke nije pridržano i može se učiniti redovnom poglavaru (vd. k. 187 § 2). Dakako da se ostavka može iznimno podnijeti na svakoj službi i nadarbini i izravno sv. Stolici, pa ako sv. Stolica takovu njoj mimo redovnog poglavara podnešenu ostavku primi, zadržana je sv. Stolici ponovna podjelba svake takovom zahvalom upražnjene službe bila ona monsinjorska ili ne bila. (k. 1435 § 1, 4).

Dr. F. Herman („Bogosl. Smotra).

Ženidba maloljetnih. Osobe, koje nijesu navršile dvadesetiprvu godinu, te nijesu otpuštene od očinske ili tutorske vlasti, ne mogu se vjenčati bez dozvole. Ako je netko pod očinskom vlašću, mora imati samo dozvolu oca. Po dvorskom dekretu od 17/7. 1813, otac će lično dati dozvolu u župnom uredu u prisutnosti dvaju svjedoka. To će se zabilježiti u knjizi vjenčanih, te će tu bilješku potpisati vlastoručno otac ili će njegovo ime napisati netko drugi, a svjedoci će to potvrditi. Ako otac nije prisutan, otac će tu dozvolu dati u pismenoj izjavi, koju su potpisali svjedoci i na kojoj su potpisi od suda ili notara ovjerovljeni. Tu ispravu držati će župnik među spisima o vjenčanju.

Ako otac neće da dade dozvolu, obje stranke, t. j. zaručnik i zaručnica, imadu pravo da traže pomoć redovitog suca. Sud će o njihovoj molbi postupati po vanparničnom postupku. Ako sudac ustanovi, da je otac bez razloga uskratio dozvolu za vjenčanje, dozvolit će on sam vjenčanje, te izdati odluku, kojom dozvoljava vjenčanje. Proti toj odluci naravno može otac učiniti utok. Ako sudac ustanovi, da je otac s razlogom uskratio dozvolu za vjenčanje, i on će tu dozvolu uskratiti svojom odlukom. I proti toj odluci mogu stranke rekurirati. § 53 općeg građanskog zakonika navađa primjerice razloge, radi kojih se može uskratiti dozvola za ženidbu. Ti razlozi jesu:

1) Nedostatak potrebitog dohotka,

2) Dokazano ili opće poznato zlo vladanje;

3) Priljepčive bolesti ili tjelesne manjkavosti onoga s kojim se ima netko vjenčati, a koje manjkavosti smetaju svrsi ženidbe. Zakon ne navađa sve razloge, radi kojih se može uskratiti dozvola za vjenčanje. Te razloge navađa zakon samo primjerice, t. j. eksemplifikativno, a ne taksativno. No mogu postojati i drugi važni razlozi,

radi kojih se može uskratiti dozvola za ženidbu. Ako zaručnica nema imovine, to još nije nikakav dostatni razlog, da se uskrati dozvola za ženidbu. *Dr. S. Brajša — (List Biskupije Splitsko - Makarske br. 5 · 6 · 1940).*

Naziv Države Hrvatske i ureda Ministra bogoštovlja i nastave. Od Ministarstva bogoštovlja i nastave u Zagrebu izdane su 24. IV. 1941 pod br. 663/1941 upute o pravom nazivu države i ureda ministarstva u službenom saobraćaju i dopisivanju.

1. Pravo je i potpuno ime države, koje se ne smije kratiti: *Nezavisna Država Hrvatska* i pišu se sve tri riječi velikim početnim slovima.

2. Naziv ministarstva glasi: *Ministarstvo bogoštovlja i nastave.*

3. Ured, koji se po dosadašnjem običaju nazivao Kabinetom Ministra, nosi naslov: *Ured ministra bogoštovlja i nastave*, pa tako treba i adresirati podneske, ukoliko po svojoj prirodi spadaju izravno tom uredu, a ne pojedinim odsjecima ministarstva.

Službeni dio.

Biskupski Ordinarijat
Dubrovnik
Br. 998/41

Dubrovnik, dne 10 lipnja 1941.

OKRUŽNICA

Upozoravam svu subraću svećenike, a napose sve dušobrižnike i rektore crkava, bile one pod upravom svjetovnog ili redovničkog svećenstva, na kanon 1262, § 1 i § 2, i tražim, da se savjesno drže propisa ovoga kanona, koji smjera na održavanje čednosti pri službi Božjoj i uopće u kući Božjoj. Obnavljam starije odredbe i zabrane u ovom pitanju i tražim od svakog svećenika, da ovo pitanje smatra *pitanjem savjesti.*

Ne smije nijedan svećenik dozvoliti, da osobito ženski svijet, bio strani bio domaći, pristupa u Božji hram nečedno odjeven, i to bez obzira, da li se radi o službi Božjoj ili o jednostavnu pohodu crkve.

Tražim u savjesti od svakog svećenika, da ne smije pripustiti ni na svetu ispovijed ni na svetu pričest nijednu osobu ženskog spola nepokrivenih ruku ili nepokrivenih (makar i djelomično) nogu.

Treba odlučno pobijati ovaj nered, koji je zahvatio ženski svijet. A treba i najstrože osuditi nehajstvo nekih službenika oltara u ovome važnome pitanju duhovnoga odgoja naroda i uvijek imati na umu, da će oni svećenici, koji se odvajaju u ovoj stvari od svojih sudrugova, pa ih izlažu neugodnim prigovorima i uvredama, snositi tešku odgovornost i pred Bogom i pred crkvenim starješinama i pred svijetom, koji se zapažajući ovakove pojave osjeća potaknut, da i sam počima prezirati i svećenički stalež i svećeničku službu, kad megju svećenicima ne vidi stege ni jednodušnosti.

Želio bih, da nijedan moj svećenik ne osjeti, da mu je savjest pogogjena neispravnim shvaćanjem ili neispravnim postupkom u ovome pitanju.

Apostolski Administrator
† PAVAO, bp.

ZA KOTORSKU BISKUPIJU.

Br. 589

Oglas natječaja

Za kanonski upražnjenu župu Budva, koja je liberae Ordinarii collationis otvara se ovim redoviti natječaj za četiri sedmice t. j. do dana 21 lipnja 1941. g. uključno.

Župna nadarbina sastoji se od godišnje kongrue u smislu opstojećih zakona i stan u naravi, a za to je dužnost novog župnika sdušno i savjesno vršiti sve što župnicima propisuje sv. Sabori Tridentinski, opći crkveni Zakoni i dijecezanske odredbe.

Natjecatelji koji ne bi mogli dokazati da su već učinili župničke ispite naknadno će ih položiti.

Svaki će natjecatelj prikazati ovoj Bisk. Kuriji kroz ustanovljeni rok natječaja molbu sa krštenicom, svjedodžbom dobrog fizičkog sustava, teologijskih nauka, uz tablicu službovanja sa odnosnim ispravama.

Od Biskupskog Ordinarijata
Kotor, 26. V. 1941.
Biskup:
† PAVAO s. r.

Vijesti.

IZ DUBROVAČKE BISKUPIJE

Duhovne vježbe za gradjanstvo održao je u katedrali vlč. Dn Kruno Silov, korizmeni propovjednik, od Nedjelje muke 30. III. 1941 do Cvjetne Nedjelje 6. IV. 1941. držeći svake večeri zgodne propovijedi u 7 sati.

Na Cvjetnu Nedjelju 6. IV. obavio je u katedrali u 9 sati presvj. Dn Ivo kanonik Božić, prepožit Stolnog Kaptola i delegat Apost. Administratora svečani blagoslov palama i maslina, te je vodio procesiju oko crkve.

40-satno klanjanje u katedrali obavljeno je od Cvijetne Nedjelje po podne do Velike srijede na podne. Svake večeri bile su propovijedi, koje su održali velč. gg. Dr. Karlo Lovac, Dn Danimir Gatić i Dn Josip Schmidt.

Officium tenebrarum ispjevan je samo u Srijedu Veliku; ostala dva dana samo je recitovan a to zbog pogibelji od avionskog bombardiranja grada.

U Četvrtak Veliki 10. IV. o. g. svečani pontifikal sa posvetom ulja za dubrovačku i kotorsku biskupiju obavio je u katedrali u 10 sati preuzvišeni Msgr Pavao Butorac, biskup kotorski i apostolski Administrator dubr. biskupije; poslije pontifikala obavio je takogjer i obred pranja nogu 12-torici gradskih siromaha, koji su bili nadareni po običaju.

U Veliki Petak 11. IV. o. g. obavio je propisane obrede u katedrali u 10 sati presvij. Dn Ivo kan. Božić, prepozit i delegat Apostol. Administratora. U večer poslije recitovane Jutrnje Velike Subote slijedila je procesija, radi ratnih prilika, samo unutar crkve, a vodio ju je preuzvišeni Msgr. Pavao Butorac, biskup kotorski i Ap. Administrator dubrovački.

U Veliku Subotu 12. IV. o. g. obrede blagoslova vatre, uskrsne svijeće, posvete vode krstnog zdenca kao i sv. Misu obavio je preč. Dn Dušan kan. Mičić dekan Stolnog Kaptola.

Na Uskrs 13. IV. o. g. radi pogibelji od napadaja grada iz zraka nije bilo svečane pontifikalne Mise.

Na Uskrsni ponedjenik zbog ratne pogibelji nije u crkvi obavljena nikakva svečana služba Božja.

Procesija od 6. IV. ove godine nije obavljena zbog ratnih neprilika.

Njemačka i italijanska okupaciona vojska stigla je u Dubrovnik dne 17. IV. o. g. rano po podne, te je preuzela u općinskom uredu upravu grada. Službeni posjet komandantu okupacionih sila Njeg. Excelenciji generalu Josipu Pafundi-u učinio je istog dana popodne u 5 sati presvij. Don Ivo kan. Božić, prepozit i delegat Ap. Adm. u pratnji tajnika Bisk. Ordinarijata preč. Dn Karla kan. Capurso.

Procesija na Markovo i Prosne dane ove godine nijesu obavljene ulicama grada, već samo unutar katedrale, a to zbog poslije ratnih prilika, koje su vladale u našemu gradu.

Dolazak hrvatske vojske u Dubrovnik dne 29. V. 1941 proslavljen je svečano uz veliko učešće vojnih i civilnih vlasti i gragjanstva. Nakon pozdravnih govora i svečanog mimohoda vojske otslužena je u katedrali služba Božja zahvalnica sa „Tebe Boga hvalimo", koju je otslužio u trojci presvij. Don Ivo kan. Božić, prepozit i delegat Ap. Adm. Na koru je pjevao ženski odio Crkv. Pjev. Zbora.

Na blagdan Spasova 22. V. o. g. nije obavljena teoforična procesija u zavjetnu crkvu sv. Spasa, već je samo u 10 sati presvij. Dn Ivo kan. Božić, prepozit i delegat Ap. Adm., odslužio u pomenutoj crkvi svečanu sv. Misu. Popodne u 7 sati obavljena je u istoj crkvi služba Božja sa blagoslovom sa presvetim Sakramentom.

Regjenje. Dne 25. V. o. g. preuzvišeni biskup splitski Dr Kvirin Kl. Bonefačić podijelio je u Stolnoj crkvi u Splitu sv. Red Dijakonata bogoslovima dubrovačke biskupije: č. Bogišić Matu iz Mrcina, Bošković Marku iz Ćilipa i Herendija Marku iz Oboda (Cavtat).

Dne 7. VI. preuzvišeni Msgr. Pavao Butorac, biskup kotorski i Ap. Adm. dubrovački podijelio je u dubrovačkoj katedrali sv. Red Subdjakonata č. bogoslovima Nikoli Prela iz Kotora i Ivanu Marinoviću iz Blata na Korčuli. Ad maiora!

Preuzvišeni Msgr. Pavao Butorac, biskup kotorski i Apost. Administrator dubrovački, boravio je u Dubrovniku od 8 — 12. IV. 1941, da obavi obrede Velike Sedmice, a zatim se je sklonio u Zavodu „Josipovac" u Mandaljeni, gdje je ostao desetak dana, te se zatim povratio u svoju residenciju Kotor.

Dne 30. V. o. g. opet je došao u Dubrovnik u službene svrhe.

Na Duhove je preuzv. Msgr. Pavao Butorac otslužio svečanu pontifikalnu sv. Misu uz veliku asistenciju preč. gg. kanonika u katedrali u 10 sati a zatim je dijelio sv. Krizmu uz prethodni prigodni govor.

Na Duhovski ponedjeljnik preuzv. Apostolski Administrator dijelio je sv. Krizmu u kapeli biskupske palače u 11 sati, pošto je u katedrali otslužena svečana sv. Misa.

Promjene u dušobrižničkoj službi. S danom 1. VI. o. g. vlč. Tomašić Dn Marko premješten je iz Trstenika za upravitelja župe Doli, a vlč. Dn Josip Cirković iz Dola u Pakljenu na Šipanu. — Vlč. Dn Josip Mihovilović, kapelan u Velojluci imenovan je upraviteljem župe Smokvica. — Ekskursorom Trstenika imenovan je vlč. Dn Kosto Selak, upr. župe Janjina.

IZ KOTORSKE BISKUPIJE.

Na Cvjetnicu obavio je blagoslov palma i maslina, te odslužio svečanu Misu u Katedrali sv. Tripuna u Kotoru, preč. g. Don Antun Milošević, Prepozit Stolnog Kaptola.

Na Veliki Četvrtak odslužio je u Katedrali svečanu Misu i obavio ostale obrede preč. g. Don Antun Milošević, Prepozit Stolnog Kaptola.

Na Veliki Petak odslužio je u Katedrali službu Božju preč. g. Don Antun Milošević, Prepozit Stolnog Kaptola.

Na Veliku Subotu obavio je sve obrede i odslužio sv. Misu u Katedrali m. p. Don Josip Mach, gradski župski pomoćnik i koralni Vikar u Kotoru.

Na Uskrs u 6 sati u jutro obavio je procesiju sa Svetotajstvom u Katedrali i odslužio sv. misu m. p. g. Don Josip Mach, gradski župski pomoćnik i koralni vikar u Kotoru. U 10 sati pr. p. odslužio je svečanu Misu u Katedrali preč. g. Don Antun Milošević, Prepozit Stolnog Kaptola.

Na Uskrsni ponedjeljnik odslužio je u 10 sati pr. p. svečanu Misu u Katedrali preč. g. Don Ivo Stjepčević, Dekan Stolnog Kaptola i biskupski delegat.

Proslava Bl. Hozane. U nedjelju, dne 27. travnja o. g. veoma svečano je bio proslavljen blagdan bl. Hozane u kolegijalnoj crkvi sv. Marije u Kotoru. Od rana jutra redale su se tihe sv. Mise na oltaru, na kojemu se u srebrnom kovčegu čuva njezino neraspadnuto tijelo. U 10 sati otslužio je svečanu Misu preč. g. Don Antun Milošević, Prepozit Stolnog Kaptola.

U 6½ sati večer održao je pohvalni govor o Blaženici m. p O. Venceslav Gugić, gradski župski pomoćnik, a za tim je preč. g. Don Antun Milošević, Prepozit, odslužio svečani blagoslov sa Svetotajstvom. Preko svečane službe Božje prije podne i u večer lijepo je pjevao C. P. Z. „Sv. Tripun" na opće zadovoljstvo. Ovoj proslavi učestvovalo je mnogo naroda iz grada i iz okolnih mjesta.

Proslava 15 svibnja u Perastu. Zavjetna svečanost 15 svibnja, u Perastu, na uspomenu slavne pobjede nad Turcima, održane dne 15. svibnja, g. 1654. bila je po običaju proslavljena veoma svečano, čemu je mnogo doprinjelo lijepo vrijeme. Od rana jutra redale su se tihe sv. Mise do 10. sati, kad je u nadžupnoj Crkvi sv. Nikole, otslužio svečanu pontifikalnu Misu preuzvišeni gosp. dijecez. biskup Monsignor Pavao Butorac. Iza evangjelja održao je prigodni govor m. p. Don Pero Bokarica. upravitelj župe Donja Lastva. Poslije pontifikalne Mise preuzvišeni gosp. Ordinarij vodio je zavjetni ophod po glavnim ulicama grada Perasta u kojemu je nošena slika Bl. Gospe od Škrpjela. Ovoj lijepoj svečanosti učestvovalo je svećenstvo okolnih mjesta i mnogo naroda iz Boke.

Prigodom običajne pobožnosti uveče 14. svibnja preuzvišeni Gosp. Ordinarij održao je prigodnu propovijed u nadžupnoj Crkvi sv. Nikole.

Pomoćnica Kršćanska na Mulu. Dne 25. svibnja prigodom proslave blagdana Pomoćnice Kršćanske na Mulu preuzvišeni gospodin dijecezanski biskup Msgr. Pavao Butorac u 7 sati poslije podne vodio je svečanu tradicijonalnu procesiju i odslužio je pontifikalni blagoslov sa Svetotajstvom u župskoj crkvi na Mulu.

Novi kanonik, preuzvišeni dijecez. gosp. biskup Monsignor Pavao Butorac imenovao je residencijalnim kanonikom Stolnog Kaptola u Kotoru preč. g. Don Antuna Mušura, dosadašnjeg župnika, dekana u Budvi. Čestitamo!

BIBLIOGRAFIJA

Benedikto Baur R. Sv. B.: **Rasvijetli se!** *Liturgijska razmatranja za sve dane crkvene godine. Preveli O. Ferdo Gassman i O. Anđelko Gregić, franjevci Izdao Zbor Franjevačke Omladine Zagreb, Kaptol. br. 9. 1941. Broširano I. dio 336. str. cij Din. 35, II. dio 388. str. Din 38, III. dio 540. str. Din. 45.*

Ugledni pisac u predgovoru svog vrijednog djela ističe, da „želi vjernicima približiti svetkovanje, nauk i misli Rimskog misala, da postanu plodnim predmetom

nutarnje molitve, te pomoć i potpora u kršćanskom životu" U tomu je pisac i lijepo uspio. Duboke misli liturgijskog teksta misne žrtve kroz godinu u kratko zgodno tumači i tako vjernike upoznaje s mislima i osjećajima Crkve koja žrtvuje i moli, a time ih poučava i potiče da stupaju pravim putem djece Božje, koja će se uživiti u Liturgiju i s njom sudjelovati u vršenju dužne pobožnosti zahvaljivanja, klanjanja, čašćenja Oca nebeskoga a to srcem punim radosti, da nam je Otac po svome Sinu sve dao i sve daje. Za to veoma zgodno služe one posebne obradbe misnih tekstova nedjelja na početku pojedine sedmice, da nas pripravi i uvede u idejnu sferu otajstva, što ga Crkva te sedmice ima pred očima, a zatim se redaju razmatranja za svaki dan sedmice, u kojima se dotično otajstvo promatra s raznih gledišta. Tako su obrađeni i svi veći blagdani, koji su dio crkvene godine, a isto tako i pojedini važniji blagdani blažene Djevice i svetaca.

U doba kad se kod nas počeo širiti veći interes za liturgiju ova liturgijska razmatranja dolaze kao naručena. Bez sumnje donijet će divnih plodova duhovnog života. S toga je poželjno da uz ova dva svezka, koja su već izdana, čim prije ugleda Božje svijetlo i treći svezak. Zboru Franjevačke omladine u Zagrebu, izdavaču djela, čestitamo na izboru, poduzetnom trudu i lijepom uspjehu!

Najznačajniji jubilej Hrvatske". *Izdanje Središnjeg Odbora za Hrvatsku Jubilarnu Godinu - Zagreb 1940. - Cijena dinara 10.* Nedavno je izišla u izdanju Središnjeg Odbora za Hrvatsku Jubilarnu Godinu Zagreb, Kaptol 10 lijepo opremljena knjiga pod naslovom „Najznačajniji jubilej Hrvatske". Knjiga sadrži dva dokumenta i to historijsku raspravu Stjepana Sakača D. I. pod naslovom „Apostol Hrvata Ivan Ravenjanin, prvi nadbiskup splitski" te poznatu poslanicu hrvatskih biskupa, kojom su ovi prije dvije godine upozorili hrvatski katolički narod na 1300-godišnjicu veza Hrvata sa Svetom Stolicom i pozvali sve Hrvate katolike, da hrvatsku jubilarnu godinu što svečanije proslave. Rasprava hrvatskog isusovca Stjepana Sakača ima veliko značenje, jer je ona bila povodom, da se prihvatila od cjelokupne hrvatske javnosti 1941 godina kao jubilarna godina trinaestvjekovnog saobraćaja Hrvatske i papinskog Rima a dakako da rasprava ima i svoju specifično znanstvenu vrijednost kao historijska studija. Drugi dokumenat, koji je objavljen u ovoj knjizi, jest biskupska poslanica, koja je izišla sada u cjelosti. Ona je bila prije dvije godine zaplijenjena od Stojadinovićeva režima, zato što je upozorila, kako je u posljednjih tridesetak godina „prvi put u hrvatskoj povijesti posve nestalo i posljednih vanjskih ostataka" „gloriosi quondam regni Croatiae" — one kraljevine Hrvatske, koja je bila u prošlosti tako lijepa i slavna" Knjiga će vrlo dobro doći svim govornicima i predavačima i cjelokupnoj hrvatskoj inteligenciji u ovim jubilarnim svečanostima. Naručuje se na adresu: Kancelarija jubilarne godine Zagreb, Kaptol 10. Cijena 10 D.

Hilde Hermann: **Marienleben** (10. Bändchen); *Ludwig A. Winterwyl:* **Auferstehung** (11. Bändchen); *Hilde Hermann:* **Jünger und Apostel** (12. Bändchen);

U nakladi Herdera u Freibrugu im Breisgau izdao je Dr Heinrich Lützeler u svom nizu izdanja Der Bilderkreis" i ova tri sveska.

Hilda Hermann uvažena poznavateljica povijesti umjetnosti prikazuje u prvom (10.) svesku kako su kroz stoljeća Mariju u njezinim krepostima divno prikazivali majstori boje, slikanja knjiga, slonove kosti i plastike. U trećem (12.) svesku ista autorica pruža zbijenu povijest umjetničkog prikazivanja Apostola.

Ludwig A. Winterswyl pak vodi nas putem kojim je kršćanska umjetnost išla kroz stoljeća u prikazivanju velikog otajstva Uskrsnuća Gospodinova.

Svaki svezak u osmini sadrži 25 slika na čitavoj stranici, od kojih su 5 u četverobojnom tisku, a uz to donosi i uvodni tekst. Uvezanom je svesku cijena 1·25 RM., a naručuje se kod Herder & Co., Freiburg im Breisgau.

Butenko Otkrića o boljševizmu. *Izdalo Jeronimsko svjetlo. Zagreb 1941.* Svojevremeno je nestanak sovjetskog diplomate Butenka iz Bukurešta izazvao veliku pažnju svjetske javnosti. Došlo je i do diplomatskog koraka Sovjeta kod rumunjske vlade. Doskora je sam Butenko obrazložio razloge svog nestanka iz sovjetskog poslanstva. Obzirom na ovaj događaj, ispovijest Butenka dobiva na važnosti. Butenko riše u svojoj ispovijesti u velikim linijama razvoj boljševičkog pašovanja. Ističe porazne rezultate njihove politike na gospodarskom području, osobito u boljševizaciji sela. Razočaran spoznajom, da je Evropa u svakom pogledu daleko ispred boljševičke tamnice, sprema se na rastanak s boljševičkom službom. To mu uspijeva u posljednji čas. Knjižica je pisana živo i uvjerljivo.

SADRŽAJ: Nezavisna Država Hrvatska — Načela Vlade Nezavisne Države Hrvatske — Kruna Zvonimirova obnovljena — Za praksu — Službeni dio. — Vijesti — Bibliografija.

Urednik: **Don Karlo Capurso.** Vlasništvo **Biskupske Kurije.** Dubr. Hrv. Tiskara (zast. V. Kukurelo) Dubrovnik